

MOTIVERING - VI ÄR ROMER - GÖTEBORGS STADSMUSEUM 2013 ÅRS UTSTÄLLNING

På grund av romernas utanförskap skapade Göteborgs stadsmuseum tillsammans med romer, frilansjournalister och en fotograf projektet *Rom san - är du rom?* Syftet var att öka kunskapen, se människan bakom myten och motverka negativa attityder.

BERÄTTELSEN / DRAMATURGIN

Grundstommen byggde på personliga berättelser från alla de romska grupperna. Citat, porträttfoton och filmade intervjuer av och med romer. Detta kombinerades med signerade faktatexter. Dokumentära fotografier, pressmaterial och föremål blev vittnen som stärkte och gav liv åt de nutida berättelserna. Två interaktiva kartor gav fördjupad kunskap kring romernas vandring och öden från Indien och ut i världen.

GESTALTNING

Målet var att skapa en vacker, värdig och berörande utställning. Detta skapades genom en intim stämning med hjälp av ljussättning, många sitt- och samlingsplatser, tyger, mönster och mattor. Avgränsade teman och olika stämning i varje rum gav insyn i ett komplext ämne och ro att ta in de starka och ibland svåra berättelserna.

PUBLIKVÄNLIGHET

Utställningen var 400 m² stor. Den besöktes av runt 120 000 personer. 1200 yrkesverksamma personer har deltagit i halvdagsutbildningar och fått boken *Vi är romer*. 7300 personer i olika åldrar har deltagit i visningar, seminarier, kulturcaféer och temahelger.

Audioguider fanns på fyra språk, bl a på romani chib. Museet gav i detta projekt fritt inträde till romer och har alltid fritt inträde till alla under 25. En interaktiva karta finns på museets hemsida och får en fortsättning efter utställningstiden. Texter var lättlästa och översatta till engelska.

CITAT FRÅN GÄSTBOKEN MED SINA 396 KOMMENTARER

"Myten är genant - Verkligheten grym - Framtiden hoppfull" Hasse

"Tack för en stark och berörande utställning. Jag kommer att bära med mig den och tänka efter när jag möter människor i fortsättningen."

METOD

Projektet hade romskt deltagande och romsk vetorätt i hela beslutsprocessen, då målet var att skapa en utställning *med* romer och inte *om* romer. Guidningar och utbildningstillfällen utfördes nästan uteslutande av romer. Hela museets personal fick internutbildning av romska sakkunniga. Urval gjordes och texterna var skrivna av och/eller i samverkan med romer.

ORGANISATION

Projektet hade en styrgrupp med romsk representation samt två referensgrupper varav en bestod av romer. Synpunkter gavs löpande kring innehåll, urval, form, kampanj m.m. Gruppen hade vetorätt vilket skapade en trygghet både för romer och museipersonal. Även en projektgrupp, arbetsgrupper samt en följeforskare fanns. Samarbetsmöten hölls kontinuerligt med bland andra Stadsledningskontoret och Göteborgs universitet.

Karsten Bjergfelt 2014-01-30

Introduktionstexter. De fem romska grupperna förklaras och presenteras genom fem intervjuer på baksidan av skärmarna.

Romsk musik och föremål välkomnar.

Mer musik och te- och kaffekultur.

Tältliv och göteborgska tältläger, romska sagor, hantverk och skolgång.

Historik från Indien till Förintelsen, som tidslinje och som interaktiv karta. Intervjufilm med överlevare från Förintelsen. Kartmatta romernas väg.

Aktivistrummet. Citat och bakbelysta porträtt.
Finsk-romsk dräkt med kjol att prova.

NURI PALIM

”Jag vill inte vara exotisk”

Jag kom till Sverige med energin från Makedonien. Vi hade det jättebra under Titos styre. Alla var lika, även minoriteterna. Jag var med i ungdomskommunistiska partiet och det styrde mig väldigt mycket, man ska kämpa för sina rättigheter. Men när jag hade kontakt med romerna här som kommit på 60- och 70-talet som arbetskraft, märkte jag att de inte sa att de var romer. De sa till mig: 'Prata inte romanes ute!' Jag märkte att det fanns turkiska föreningar, serbiska föreningar, grekiska föreningar, men romska, det fanns inte. Och då började jag fundera, vad är det som är problemet här? De jobbade, barnen gick i skolan, allt fungerade bra, men de säger inte att de är romer. Så jag började engagera mig i de här frågorna. Och lite senare förstod jag – de kände sig diskriminerade. Romer som har bott här länge har varit diskriminerade hela sin historia.

Jag känner mig inte diskriminerad i Sverige. Det kan vara för att jag är musiker, och i musik finns det inte religion, det finns inte politik. Det är fria gränser liksom. Men jag vill inte vara exotisk, jag vill inte vara underhållare. Jag vill ha respekt för mitt folk. Det är det som är viktigt tycker jag.

Nuri Palim född 1969, är utbildad och kom till Sverige från Makedonien 1989 för att ta en yrkesexamen. Sedan har det varit dröm, dröm och dröm. Men så mötte han romerna och blev kvar. Sedan dess har han arbetat en del tid som lärare för barn i skolor och arbetat som musiker.

”I don't want to be exotic”

I came to Sweden with the energy from Makedonia. We lived very well under Tito. Everyone was equal, even the minorities. I was a member of the communist youth party and this influenced me a great deal. You should fight for your rights. But when I came in contact with the Romani who came here and tried to enter the labor market I noticed that they didn't say they were Roma. They said me: 'Don't talk Romani when you're out.' I saw that there were Turkish societies, Serbian societies, Greek societies, but no Romani ones. So I began to wonder, what's the problem here? They had good jobs, their children went to school, everything worked fine, but they didn't admit that they were Roma. So I got engaged in these questions. And after a while I understood – they felt discriminated. Roma who have been here a long time have been discriminated throughout their entire history.

I don't feel discriminated in Sweden. It may be because the music scene isn't too strict, there's no religion, no politics. The music is free, but I don't want to be exotic – I don't want to be an entertainer. I want respect for my people. That's what is important to them.

Nuri Palim born 1969, is an Art Roma, and came to Sweden from Makedonia in 1989 to try to get a job. But then he fell in love and stayed. Since then he has founded a Roma society, started a number of schools and is working as a music teacher.

Grafisk form.

Rosa Taikon-smycken. Hörna om asyl, gömda flyktingar. Intervjuefilm om att vara rom i Sverige idag. Ej på bild: Betydande romska personer, Svenska statens inställning och Aktuella händelser.

Fyra filmer om ungdomar om deras drömmar inför framtiden.